

Cerkev Gospodovega spremenjenja na gori na Rogli

Mojca Polona Vaupotič, Lovrenc na Pohorju

Stanko Krajnc, župnik iz Gorenja, je med nastajanjem cerkve Gospodovega spremenjenja na gori na Rogli dejal: »Dolgoletne sanje se uresničujejo. Na Rogli bo stala cerkev, za katero lahko rečemo, da bo cerkev na gori, cerkev na hribu, kar je najbolj značilno za našo slovensko pokrajino. To bo cerkev na hribu, ki bo ljudi vabila in sprejemala ter duhovno bogatila k sprostitvi in počitku v lepi in neokrnjeni naravi. To bo novo znamenje v tem okolju in v zgodovini, to bo znamenje, ki je sad dela in sodelovanja z vsemi ljudmi dobre volje. Živimo namreč v

dobi in v času, ko je potrebno, da človek kljub sprostitvi in počitku najde tudi prostor za svojo notranjost, za svojo dušo.«

20. avgusta leta 2006 je bil na planjavi Rogle, v neposredni bližini počitniškega naselja, na 1.518 metrih nadmorske višine položen in blagoslovljen temeljni kamen nove cerkve Gospodovega spremenjenja na gori. Blagoslov temeljnemu kamnu je dal mariborski nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger, ki je dejavno sodeloval pri snovanju projekta in prav tako botroval zamisli, da bo to cerkev s

Cerkev Gospodovega spremenjenja na gori med gradnjo

takšnim imenom. Prvotna zamisel za postavitev cerkve na Rogli, ki bo spadala v župnijo Gorenje, pa je stara že dve desetletji, saj se je zanjo zavzel že pokojni celjski opat Friderik Kolšek.

Cerkev Gospodovega spremenjenja na gori poraja neločljiv skupek vtisov. Srečanje s tako živo naravo, kot je na Rogli – gozd, gmote, površine, veter, barve in celo vonj gozda – ustvarja enkratno in polno doživetje. Samo arhitekturo namreč že na zunaj doživljamo v docela utelešeni snovni in duhovni navzočnosti. Temu bi lahko na kratko rekli tišina, čas in samota.

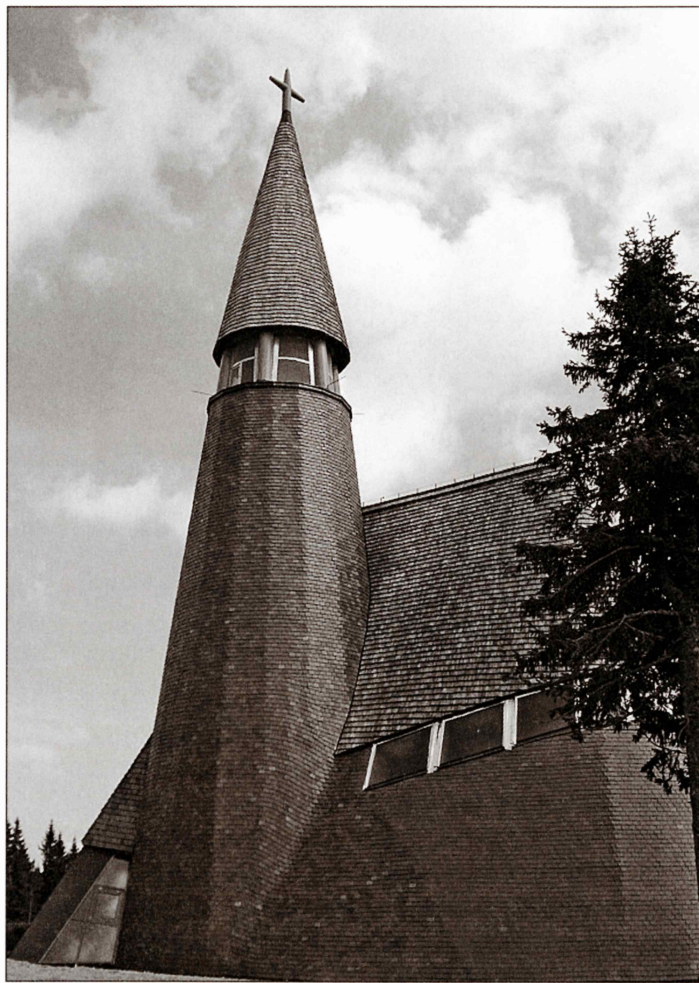
Arhitektka cerkve Gospodovega spremenjenja na gori je Vera Klepej Turnšek iz celjskega arhitekturnega ateljeja. Umetnica jo je zaznamovala z izrednim občutkom za kulturo časa in kraja, v katerem se je objekt gradil. Obenem pa stavba kaže na preseganje vsakega prostora in časa, saj je po svoji sestavi zasidrana globoko v izročilu. Sodobna cerkev namreč ne predpisuje arhitektu za zgled nobenega od svojih zgodovinskih slogov, marveč svetuje, da ustvarja v sozvočju s časom, v katerem živi. Prostor mora ljudi sprejemati in jih nagovarjati domače, prijazno in razumljivo. Pravi vtis sodobnega cerkvenega prostora z vsemi parametri, od približevanja človeku do načina, kako prepričati obiskovalca, da gre za gostoljubno srečevališče v božjem občestvu, in ga zanj pridobiti, mora arhitekt ustvariti samo z dobro, estetsko, pomensko polno, skratka umetniško arhitekturo. In kadar je v njej bogoslužje, mora biti njena lupina odprta in sprejemljiva tako, da jo obredje samo posvečuje in plemeniti.

Notranjščino cerkve Gospodovega spremenjenja na gori, ki spominja bolj na kapelo, oblikujeta dve polžasto ukrivljeni steni, ki ju ločuje stožčasta oblika zvonika. Krivulji sten se v tlorisu dveh sestavljenih elips pneti v sleme kapele, ki interpretira šotorasto konstrukcijo. Konstrukcija zvonika je sestavljena iz šestih jeklenih nosilcev, ki se stožčasto vzpenjajo k strehi zvonika. Kompletna konstrukcija je »ovita« v fasadni sendvič. Na sestavo zvonika se vpenja pahljačasta nosilna konstrukcija lepljenih lesenih nosilcev.

Spodnji obodni del nosilne forme v krivulji »ovija« plašč stenskega sendviča s skriljem, nad njim teče pas oken, ki diagonalno prereže fasadno linijo skrilja. Nad okensko linijo je strešina krita s skodlami. Kompozicija arhitekturnih elementov subtilno umešča v naravni prostor lebdeči obod sakralnega objekta kapele. Na kratko bi lahko rekli, da se prostor kot

polževa spirala odvíja in zavija v enkratno celoto odpiranja in sprejetja, energije, sile in pasivnosti. Zunanjščina pa nas preprosto spominja na šotor.

Vsaka cerkev kot razpoznavno znamenje govori ljudem o svoji vsebini. Njena arhitektura je namreč že v stoletjih ustalila slovar raznih elementov, duhovno nasičenih oblik in simbolov, ki jih ni bilo mogoče razbirati in dojemati drugače kot v funkcijah in pomenih nadnaravne danosti oziroma višje re-

Cerkev Gospodovega spremenjenja na gori na Rogli

snice. Šele modernizem je s spraševanjem o vlogi teh členov v celovitosti pojmovanja arhitekture relativiziral njihove ustaljene vsebine, jih razbremenil strogo tradicionalnih oznak in simbolike ter tako omogočil njihovo prosto izbiro in uporabo v ustvarjalnem procesu.

V cerkvi na Rogli bo za sklep sledilo še eno nad vse pomembno umetniško delo. To bo mozaik patra Marka I. Rupnika. Šlo bo za veliko delo. Načrt

Takšna bo predvidoma cerkvena notranjščina, ko jo bodo krasili mozaiki

umetnika je takšen, da bo vse figure za cerkveni mozaik, ki jih bo precej, izdelal s svojo skupino že v svojem rimskem v ateljeju. Sledilo bo še delo na kraju samem, ki bo terjalo kar nekaj mesecev. Glavni ikonografski motivi bodo spremenjenje, smrt in vstajenje, kajti če hočemo razumeti bistvo človeka, ki je v tem, da ljubi, moramo razumeti luč velike noči. Zato bodo v cerkvi na Rogli podobe, ki bodo predstavljale že omenjene motive, zraven pa bodo tudi prizori iz človekovega življenja: ljubezen, rojstvo, delo, bolezen, smrt. Kakšna sodobna preseñenja seveda niso izključena.¹

Odslej bo Rogla spet nekoliko drugačna. Zavedati se moramo, da je bila cerkvena stavba za vernike od vekomaj najpomembnejša stavba v njihovem kraju in ti so se tudi trudili, da bi bila najlepša. Nikdar in nikjer se človek ni odrekel svojemu spoznanju, da je arhitektura, pa naj si bo sakralna ali urbana, nekaj več kot samo gradnja. Premnoge arhitekturne bisere je človek ustvaril v najtežjih okoliščinah, predvsem s premišljenostjo in z občutjem. Zato je danes ena glavnih dolžnosti arhitekta in arhitekture opravljati svoje poslanstvo v celoti, kljub na videz neugodnim časom.

Za konec navajam besede finskega arhitekta Juhanija Pallasmaa, ki v veliko razmišlja in piše o doživljanju arhitekture: »Najpomembnejše slušno doživetje, ki ga ustvari arhitektura, je spokojnost. Arhitektura kaže gradbeno dramo, utišano v snov, prostor in svetlobo. Arhitektura je konec koncev okamenela tišina. Ko poneha gradbeni vrvež in zamrejo kriki delavcev, stavba postane muzej čakajoče, potrpežljive tišine. V egipčanskih templjih srečamo tišino, ki je obdajala faraone, v tišini gotske katedrale se spomnimo zadnje zamirajoče note gregorijanskega koral in s sten Panteona je pravkar izzvenel odmev rimskih korakov. Stare hiše nas ponesejo nazaj v počasni čas in v tišino preteklosti. Tišina arhitekture je dojemljiva, spominjajoča se tišina. Močno arhitekturno doživetje povsem utiša zunanji hrup; usmeri nam pozornost na naše doživljanje v nas, tako kakor sleherna umetnost, opozori na našo temeljno osamljenost.«²

Opombe

¹ Novi tednik, *Spremenjenje na gori (reportaža)*, št. 47, 16. junij 2006, 17.

² Juhani Pallasmaa, *Oči kože*, Arhitektura in čuti, Ljubljana 2007, 91.